

Riigikogu sotsiaalkomisjon
27.09.23

Arvamus eelnõu 223 SE kohta

Lugupeetud Riigikogu sotsiaalkomisjon

Esitan käesolevaga Vapista OÜ nimel arvamuse Tubakaseadust muutva eelnõu 223 SE kohta.

Enamus seaduseelnõus olevaid punkte tulenevad Euroopa Komisjon delegeeritud direktiivist, mis võeti vastu 29. juunil 2022. Muuhulgas on selles kirjas, et liikmesriikidel tuleb direktiivis kirjeldatud normid üle võtta hiljemalt 23. juulil 2023 ning kehtima peavad need hakkama 23. oktoobrist 2023. Vastuvõtmise ja jõustumise kuupäevi arvesse võttes on komisjon andnud liikmesriikidele ülesande võimaldada turuosalistele kolmekuuline üleminekuperiood, mille jooksul on võimalik kohaneda uute reeglitega. Sellest tulenevalt palume Riigikogu sotsiaalkomisjonil lisada eelnõusse kolme kuu pikkune üleminekuperiood, mis tagaks sujuva ülemineku uutele reeglitele.

Mis puudutab eelnõu sisulist poolt, siis on ülimalt kahetsusväärne, et kuumutatava tubaka osas keelatakse ära kõigi maitse- ja lõhnaainete kasutamine. Kuna maitsetega kuumutatava tubaka toodete osakaal on moodustanud üle poole meilt ostetud toodetest, siis võib olla enam kui kindel, et seda tühimikku hakkab täitma salaturg. Paralleelina saab siin kasutada maitsestatud e-vedelike müügi keelamist, mille tulemusena hakkasid salakaupmehed müüma maitsestatud e-vedelikke ja ühekordseid e-sigarette internetis, tänavanurkadel, parkides, ööklubides. Neid juhtumeid on ka ajakirjandus korduvalt kajastanud.

Mõningast leevendust tõi mentooli maitsega e-vedelike lubamine. Need moodustavad praeguseks 90% meie müüdud e-vedelikest ja eeltäidetud e-sigaretidest, mis muidu oleks müüdud mustal turul. Riigile laekub nende müügist nii aktsiisi kui ka käibemaksu. Meie meelest peaks ka kuumutatava tubaka osas vähemasti mentooli maitse lubama, vastasel korral saame eelneva kogemuse põhjal tõdeda, et must turg võtab endale suurema enamuse turust. Lisaks võib eeldada, et tekib ka probleem

noortega, kelle jaoks muutub tänu mustale turule kuumutatav tubakas lihtsamini kättesaadavaks.

Mõistame, et mentooli maitsega kuumutatava tubaka uuesti müügile lubamine võtab kauem aega, sest seda tuleb otsustada Euroopa Liidu tasandil, aga salaturu vastu võitlemiseks vajalikud meetmed on võimalik kiiremini ellu viia. Ootame, et sotsiaalkomisjon teeks ettepaneku eraldada täiendavaid ressursse Politsei- ja Piirivalveametile salaturu vastu võitlemiseks. Juhul kui seda ei tehta, siis suureneb veelgi rohkem vähem kahjulike nikotiinitoodete musta turu osakaal.

Üks osa eelnõust käsitleb ka delegeeritud direktiivi välist küsimust ja see puudutab e-sigareti seadmete mahutite suurust. Kindlasti ei ole tegemist lihtsalt tehnilise muutusega nagu eelnõus mainitakse. Antud piirangu lisamine mõjutab tugevalt meie kaubavalikut ja tekitab probleeme tarbija poolt meile seatud ootustega.

Meie teadmise järgi tuleb vastavalt Euroopa Liidu vabakaubanduse reeglitele sellise piirangu sisseseadmise soovi korral esitada vastav teavitatus Euroopa Komisjonile. Niisamuti tuleb täiendava piirangu kehtestamise korral sätestada üleminekuperiood. Palume, et sotsiaalkomisjon küsiks Riigikogu kantselei juristidelt õiguslikku analüüsi taolise piirangu sisseseadmise kohta.

Juhime teie tähelepanu ka sellele, et termini “kuumutatud tubakas” asemel oleks õigem kasutada “kuumutatav tubakas”. Sellise nimetuse all on need tooted Eestis tuntud, sest see nimi kirjeldab protsessi, kuidas antud toodet kasutatakse.

Lugupidamisega

Rene Suburg

Vapista OÜ juhatuse liige